Entomologiska Föreningen i Stockholm 1930—1954.

När Entomologiska Föreningen i år firar sitt 75-årsjubileum och med detta häfte avslutar den sjuttiofemte årgången av sin tidskrift, kan det vara skäl att med några ord erinra om viktigare händelser i föreningens liv under de senaste 25 åren.

Låt oss då först fastslå att detta kvartssekel, vilket nästan helt sammanfaller med den tid, under vilken Albert Tullgren varit föreningens ordförande, varit en i stort sett lyckosam period. Redan några statistiska data kunna ge en antydan härom. Vid 50-årsjubileet 1929 räknade föreningen 257 medlemmar och i dag ej mindre än 453, vilket innebär en ökning med något över 76 %. Antalet årliga sammanträden var tidigare 4 eller 5 men är numera aldrig mindre än 9, och dessutom är antalet deltagare nu regelbundet större än förut. Särskilt glädjande är det påfallande starka ungdomliga inslaget, och ungdomarna äro inte bara passiva åhörare utan taga också med levande intresse del i de demonstrationer av sällsynta eller mera anmärkningsvärda fynd, som nästan alltid förekomma vid sammanträdena. Föreningen kan därför också nu bättre och mera omedelbart än förr fullfölja ett av sina huvudsyften — att handleda »yngre ämnessvenner». Det vore dock ej rätt att framhålla dessa glädjande fakta utan att samtidigt nämna att vi i främsta rummet ha vår förre sekreterare, Carl H. Lindroth, att tacka härför. På hans initiativ startades också föreningens »ungdomsklubb», som dock numera upphört på grund av svårigheten att få den hjälp och medverkan av äldre och mer erfarna entomologer, som var nödvändig för klubbens fortsatta verksamhet. Brist på villiga medarbetare gjorde också att det i samma goda syfte startade »Entomologbladet», den särskilt för de yngre avsedda bilagan till tidskriften, måste läggas ner efter blott några få år. Däremot har föreningens insektbyte, som startades 1944, trots svårigheter i början, kunnat fortsätta och är numera organiserat som en med föreningen associerad självständig bytesförening.

Ännu några siffror och namn må anföras. Alltsomallt ha under de 25 åren hållits 182 föredrag, vartill komma ej mindre än 373 smärre meddelanden och demonstrationer. Den ojämförligt flitigaste föredragshållaren har varit föreningens förre vice ordförande, Ivar Trägårdh, som deltog i föreningens arbete ända till några månader före sin död i maj 1951. Under åren 1930–1950 höll han 27 föredrag över skogsentomologiska eller

acaridologiska ämnen. Vad åter demonstrationerna av nya eller sällsynta insektarter beträffar kan nämnas, att ej mindre än 63 komma på Frithiof Nordströms meritlista, och att de fjärilarter, han därvid visat eller omnämnt, uppgå till flera hundra.

Sedan föreningen slutade att hålla sina sammanträden på Grand Restaurant National — numera det inte alldeles obekanta »Nalen», där den troget sammanträtt i mer än trettio år, har den inte haft någon verkligt varaktig stad. Efter 50-årsjubileet var föreningen dock under rätt många år tämligen bofast hos Farmaceutiska Föreningen, men då dennas lokaler bytte ägare, blevo entomologerna ånyo hemlösa. Det dröjde dock inte länge innan de hittade vägen ut till Riksmuseets entomologiska avdelning, där stora salen trots sin ganska spartanska enkelhet visade sig vara mycket användbar som lokal för föredrag och diskussioner och dessbättre också för de visserligen icke stadgeenliga men dock obligatoriska och förvisso ingalunda onyttiga symposierna. Med undantag för högtidssammanträdena, som givetvis fordra en viss festivitas, har föreningen sedan början av 40-talet — med några få tillfälliga mellanspel på Skogshögskolan — hållit sina sammanträden ute på Riksmuseet. Där kommer den också efter allt att döma att bli bofast mycket länge.

Ett par märkliga tilldragelser under det senaste avsnittet av föreningens historia må ock i korthet nämnas.

Den ena var den hösten 1944 på Tekniska Museet anordnade entomologiska utställningen, som gav en visserligen elementär men god och allsidig kunskap om vilken oerhört stor betydelse insekterna ha för människan och hur de — till såväl gott som ont — ingripa i vårt liv och i vår hushållning. Utställningen fick ett mycket välvilligt mottagande av pressen och blev otvivelaktigt en stor framgång. Även ekonomiskt gav den gott resultat, såtillvida som den i motsats till många andra utställningar inte medförde några förluster utan tvärtom gav ett ringa överskott, trots att intet statsunderstöd hade erhållits. Hösten 1946 utgav föreningen med statsanslag en liten broschyr, »Insekterna och människan», grundad på materialet från utställningen. Även den blev en klar framgång.

Den andra märkliga tilldragelsen var den åttonde internationella entomologkongressen i Stockholm i augusti 1948, som visserligen icke hölls i föreningens regi, men dock i hög grad krävde dess medverkan. För många av de svenska entomologerna blev kongressen utomordentligt värdefull tack vare de tillfällen till personlig kontakt med ledande utländska entomologer, som den erbjöd.

Som en förlust, rent formellt sett, bör slutligen nämnas föreningens åtgärd att till staten donera sitt rikhaltiga bibliotek, sedan det visat sig att kostnaderna för dess vård och förkovran hotade att bli föreningen övermäktiga. Sedan 1950 är föreningen därför icke längre ägare till biblioteket, men den har dock alltjämt medbestämmanderätt i fråga om dess skötsel och ensam beslutanderätt i fråga om dess bytesförbindelser. Föreningens medlemmar kunna också på samma villkor som förut få lån ur

biblioteket. Då staten avlönar bibliotekarie och beviljar årliga anslag till bibliotekets skötsel, synes dettas fortsatta bestånd vara väl tryggat. Vad som alltså formellt ter sig som en förlust, torde i verkligheten vara en betydande vinst såväl för föreningen ur ekonomisk synpunkt som för vårt lands entomologiska forskning genom att vi numera fått ett statligt entomologiskt specialbibliotek.

När nu ett nytt kvartssekel, det fjärde, i vår förenings historia står inför sin begynnelse, hysa vi alla den förhoppningen att föreningen alltjämt må ha framgång i sina strävanden och målmedvetet bygga vidare på den säkra grund, som av dess stiftare lades den 14 december 1879.

Olof Ahlberg.
